

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (3)

Datum 2024-02-07
Diarienummer 821-9748-2023

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen SOU 2023:40

Er beteckning: Begäran om yttrande över Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen (SOU 2023:40), S2023/02794

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västerbotten, här nedan benämnd Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag angående *Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen (SOU 2023:40)*.

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att Sverige bör ratificera och införa ett klagomålsförfarande för att stärka barnets rättigheter i hela landet. Det är också förenligt med vad både internationella och nationella aktörer förväntar sig att Sverige ska göra. Barnombudsmannen, Rädda Barnen och Unicef Sverige har under flera år förordat en ratificering av protokollet.

Utredningen föreslår att länsstyrelserna ska få ett särskilt uppdrag som handlar om att bistå kommuner och regioner i sitt arbete att göra verksamheterna kända, tillgängliga och anpassade för barn. Stöd i uppdraget ska ges av Barnombudsmannen. Länsstyrelsen ser positivt på ett särskilt uppdrag och att det genomförs inom ramen för det befintliga barnrättsuppdraget, men precis som utredningen föreslår är det viktigt att uppdraget kommer med den föreslagna finansieringen för att det ska vara möjligt att utföra. Stora kommunikationsbehov kommer att finnas för att skapa detta i 21 olika län och där kommer stöd behövas antingen med mer finansiering eller att även andra aktörer får en del i uppdraget för att det ska vara genomförbart.

Datum
2024-02-07

Diarienummer
821-9748-2023

Allmänna synpunkter

Utredningen anser att förslagen kan bidra till att minska framtida sociala problem, psykisk ohälsa, kriminalitet och utanförskap och därmed samhällskostnaderna för ovanstående. Detta ser även Länsstyrelsen som en fördel med att införa ett klagomålsförfarande. Både utredningen och Länsstyrelsen menar dessutom att införandet av ett klagomålsförfarande är långsiktigt positivt för samhällsekonomin.

Utöver det särskilda uppdraget som länsstyrelserna föreslås få som beskrivs ovan, föreslår utredningen också att Socialstyrelsen blir ansvarig myndighet för beslut om bidrag och får i uppdrag av regeringen att, i dialog med bland annat Barnombudsmannen och länsstyrelserna, samordna och utvärdera försöksverksamheten med barnrättsbyråer som bedriver verksamheten oberoende barnombud. Detta föreslås utifrån länsstyrelsernas uppdrag att ansvara för den statliga förvaltningen i länet och genom de kontakter och kännedom på den lokala och regionala nivån detta medför. Länsstyrelsen tycker att förslaget är bra och vill skicka med att den samverkan och upplägg som finns kring uppdraget med personligt ombud är en bra utgångspunkt även i detta uppdrag.

Förslaget om att testa etablering av Barnrättsbyråer genom försöksverksamhet till att börja med, tycker Länsstyrelsen är bra för att kunna utvärdera och genomföra förändringar i arbetet vid behov. Att målsättningen också är att det framöver ska finnas en barnrättsbyrå i varje län med kapacitet att möta barn från hela länet är något Länsstyrelsen också ser som positivt. Trots att utredningen hävdar att förslaget kan bidra till jämlikhet över landet, ser Länsstyrelsen en risk med att verksamheterna i länen kan komma att se olika ut beroende på vilken typ av organisation som söker medel för etablerandet av en barnrättsbyrå. Därför anser Länsstyrelsen att det är viktigt att det finns tydliga krav på struktur och uppbyggnad av verksamheterna i samband med ansökningsförfarandet, samtidigt som det måste ta hänsyn till att länen har stora regionala skillnader och förutsättningar. I Västerbotten finns sex av Sveriges tio minsta kommuner när det gäller befolkningstäthet, utspridda över ett stort geografiskt område. Därför är det viktigt att den urbana normen inte får företräde i arbetet med etablerandet av barnrättsbyråer. Det är viktigt att barnrättsbyråer finns även på landsbygden och kan möta barn från hela länet, inte bara i de stora städerna och kommunerna.

Länsstyrelsen ser särskilt positivt på utredningens förslag om att förtydligande av 11 § i utlänningslagen ska ske och därmed stärka barns

Datum
2024-02-07

Diarienummer
821-9748-2023

rättigheter att komma till tals i frågor som rör barnet. Precis som barnrättskommitténs rekommendationer till Sverige under 2023 föreslår utredningen att olämplighetsrekvisitet ska tas bort, vilket Länsstyrelsen är helt enig om.

Sammantaget anser utredningen att förslagen i betänkandet bidrar till förbättrade möjligheter för barn att få sina rättigheter enligt barnkonventionen tillgodosedda samt att det möjliggör ökade möjligheter till upprättelse vid rättighetskränkningar, vilket Länsstyrelsen också ser. Att barnkonventionen dessutom blir mer känd talar för att genomföra betänkandets förslag, eftersom artikel 42 i barnkonventionen också säger att alla ska känna till vad som står i barnkonventionen.

Kvarstående utmaningar som bör utredas vidare

Även om Länsstyrelsen tillstryker utredningens förslag vill vi ändå skicka med några utmaningar särskilt inom integrationsområdet som vi ser som bör utredas vidare, nämligen:

- Utredningen lyfter fram utmaningen att utlänningslagen inte medger att ett barn kan höras personligen utan samtycke från vårdnadshavare, exempelvis när barnets skyddsbehov är direkt hänförligt till medsökande förälder eller vid barnspecifika skyddsgrunder som könsstypning, tvångsgifte, barnäktenskap och hedersbrott. Detta bör utredas vidare eftersom det innebär att barn i migrationsprocessen som exempelvis utsatts för våld av sina föräldrar, vid ett återvändande riskerar könsstypning eller tvångsgifte har begränsade möjligheter att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen om de samtidigt har vårdnadshavare som inte vill eller kan företräda barnets intressen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med strateg mänskliga rättigheter och barnrätt Rebecka Marcusson som föredragande.

I beredningen av ärendet har även ytterligare sakkunniga inom social hållbarhet medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.